

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1932 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående beredande av befogenhet för exekutionsbiträde och fjärdingsmän att i vissa fall meddela beslut om införsel i avlöning m. m.

I tvenne inom andra kammaren väckta, likalydande motioner, nr 267 av herr *Wiklund* i Byske och nr 369 av herrar *Wikström* och *Sandberg*, vilka motioner hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet, har hemställts, »att riksdagen måtte anhålla hos Kungl. Maj:t om övervägande och förslag till sådan ändring i gällande lagstiftning, att exekutionsbiträde och fjärdingsman tillerkännas rätt att vid indrivning av resterande utskylder och allmänna avgifter meddela beslut om införsel i avlöning, pension eller livränta».

I fråga om de skäl, som ligga till grund för motionerna, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Motionerna avse att exekutionsbiträdena — varmed enligt kungl. kungörelse den 18 december 1925 med vissa bestämmelser angående exekutionsbiträden avses i stad exekutionsbetjänter samt å landet fjärdingsmän och andra polismän med handräckningsverksamhet — skulle i vissa fall erhålla samma befogenhet med avseende å meddelande av beslut om införsel, som för närvarande tillkommer utmätningsman.

*Motionernas
innebörd i
belysning av
gällande be-
stämmelser.*

Utmättningsman är enligt utsökningslagens 2 § å landet landsfiskal och i stad stadsfogde. Han har att efter vad i utsökningslagen stadgas fullgöra vad överexekutor förordnar, verkställa dom samt i vissa fall utan föreskrift av annan myndighet förrätta utmätning.

Utmättningsmannen handhar dessutom indrivningen av de allmänna utskylder, som icke i vederbörlig ordning betalas. I restindrivningsförordningen den 14 december 1917 stadgades härutinnan i 1 §, att därest indrivning skulle äga rum av krono- och kommunalutskylder samt vissa angivna allmänna avgifter m. m., åläge det vederbörande utmätningsman att med iakttagande av förordningens föreskrifter »förrätta utmätningen ävensom avgiva redovisning». Enligt 3 § ägde utmätningsmannen åt exekutionsbiträde uppdraga att för indrivning av ifrågavarande medel förrätta utmätning av lös egendom. Då exekutionsbiträde förrättat sådan utmätning, skulle det därvid förda protokollet av honom genast insändas till utmätningsmannen, som

hade att med ärendet vidare lagligen förfara, d. v. s. bland annat försälja det utmäta godset.

Att genom utmätning åtkomma avlöningsmedel är ofta förenat med stora svårigheter, enär avlöning icke får utmätas förrän gäldenären själv äger lyfta densamma samt utmätningssmannen sällan har möjlighet att sälunda passa på avlöningstillfällena. På denna grund tillkom lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, vilken ursprungligen hade avseende endast å vissa underhållsbidrag. Lagen innebär, att utmätningssman efter ansökan av den, som äger sådan fordran, kan förordna, att av den underhållsskyldiges avlöning skall, i den mån densamma förfaller, innehållas visst belopp till gäldande av underhållsbidraget. Därvid skall — enligt lagens nuvarande lydelse — tillika föreskrivas, att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp, motsvarande vad den underhållsskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och sin familj, skall förbehållas den underhållsskyldige, samt att förty innehållande må ske endast i den mån avlöningen överskjuter sistnämnda belopp. Utmätningssmannen kan sedermera förordna om jämkning i sådant beslut. — Genom en lag den 31 december 1918 gjordes till 1917 års lag ett tillägg, varigenom densamma blev i huvudsak tillämplig jämväl å oguldna utskylder eller allmänna avgifter. I samband härmed skedde — genom kungl. kungörelse den 24 januari 1919 — sådan ändring i restindrivningsförordningens 1 §, att det för där avsedda fall skulle åligga utmätningssmannen att förrätta utmätning *eller ock, där indrivningen avser utskylder eller allmänna avgifter, bevilja införsel* ävensom avgiva redovisning. I 3 §, varigenom stadgats rätt för utmätningssmannen att i vissa fall uppdraga åt exekutionsbiträde att för indrivning förrätta utmätning, skedde i detta sammanhang icke någon ändring.

Ny restindrivningsförordning har utfärdats den 13 november 1931. I dennas 1 och 3 §§ ha, i huvudsakligen oförändrad form, upptagits de här ovan berörda stadgandena i samma paragrafer av 1917 års restindrivningsförordning.

Av det sagda torde framgå, att endast utmätningssmannen själv har befogenhet att meddela beslut om införsel. Då numera oguldna utskylder till stor del indrivs på detta sätt, anse exekutionsbiträdena detta föranleda, att de gå miste om åtskillig indrivningsprovision, som skulle tillfallit dem, därest de ägt befogenhet att för indrivning av utskylder besluta om införsel. Det stadgas nämligen i 12 § i gällande restindrivningsförordning — liksom i 1917 års förordning — att för indrivning av ifrågavarande utskylder och avgifter äger den utmätningssman, inom vilkens distrikt medlen uttagits, åtnjuta ersättning med stadgad indrivningsavgift, dock att, *när utmätningssman anlitat exekutionsbiträde vid indrivningen*, denne må uppbära hälften av indrivningsavgiften *för medel, som blivit av honom indrivna*. Har exekutionsbiträde förrättat utmätning, äger han enligt samma paragraf åtnjuta hälften av indrivningsavgiften. I motionerna utvecklas närmare, huruledes utmätningssmännen med stöd av sistberörda stadganden kunna tillgodogöra sig hela indrivningsprovisionen å belopp, som indrivits genom införsel, även om åtskilligt arbete därmed utförts av exekutionsbiträdena.

De i motionerna framförda anmärkningarna sammanhånga med vissa klagomål, som från exekutionsbiträdenas håll blivit anförda mot de nyssnämnda reglerna rörande deras andel i indrivningsprovision. Motionärerna ha uppdragit dessa klagomål i tvenne motioner (nr 391 och 411), vilka hänvisats till andra kammarens femte tillfälliga utskott och vari hemställes om ändring i restindrivningsförordningen av sådan innebörd, att exekutionsbiträde alltid skulle äga rätt att åtnjuta halva indrivningsprovisionen å i restlängd upptagna poster tillhörande hans tjänstgöringsområde, således oberoende av huruvida exekutionsbiträdet anlåtats vid indrivningen och oberoende av huruvida beloppen blivit av honom indrivna. I motionerna framhålles, att de nuvarande bestämmelserna möjliggöra för utmätningsmännen att tillgodogöra sig hela provisionen å större eller lätt indrivbara poster genom att undantaga sådana från exekutionsbiträdenas indrivning.

Närliggande motioner vid årets riksdag.

De frågor, som avses i ifrågavarande fyra motioner, ha i anledning av gjorda framställningar till Kungl. Maj:t förut varit föremål för bedömande.

Tidigare framställningar i ämnet.

Sålunda kan nämnas, att riksförbundet för fjärdingsmän och polismän i en till socialdepartementet den 30 november 1928 inkommen framställning till Konungen bland annat hemställt, att sådan ändring vidtoges beträffande lagen om införsel att, i vad denna lag vore tillämplig vid uttagande av utskylder och allmänna avgifter, lagtexten måtte erhålla sådan ordalydelse, att formella synpunkter icke finge utgöra hinder för polis- eller fjärdingsman att meddela beslut om införsel och med sitt namn underteckna införselhandling. Genom beslut den 31 december 1928 förordnade Kungl. Maj:t, att framställningen i denna del icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Samma förbund har sedermera i en till socialdepartementet den 13 februari 1931 inkommen framställning till Konungen hemställt om — jämte annat — sådan ändring i gällande bestämmelser, att polis- eller fjärdingsman alltid skulle äga rätt till halva indrivningsprovisionen å i restlängd uppförda belopp tillhörande hans tjänstgöringsområde. I framställningen hävdas jämväl, att exekutionsbiträdena borde äga rätt att vid indrivning av utskylder besluta om införsel.

Vidare kan nämnas, att 1928 års lönekommitté i sitt den 11 juli 1931 avgivna betänkande med förslag till löneroglering för landsfogdar, lappfogdar och landsfiskaler m. m. (S. O. U. 1931: 18) anført följande:

1928 års lönekommitté.

Till förhindrande av att landsfiskal vid restlängdernas utsändande till underlydande exekutionsbiträden för egen del förbehåller sig indrivning av större restantieposter, i syfte att därigenom uppbringa den landsfiskalen tillkommande inkomsten av indrivningsavgifterna, har kommittén ansett lämpligt, att i restindrivningsförordningens 3 § införes en särskild föreskrift av innehåll, att utmätningsman å landet från åtgärd av fjärdingsman eller exekutionsbetjänt icke bör undantaga andra utskyldsposter än sådana, beträffande vilka fjärdingsman eller exekutionsbetjänt anses icke kunna verkställa indrivningsåtgärd.

Utskottet.

Då meddelande av beslut om införsel förbehållits utmätningsmännen själva, jämväl då fråga är om utskylder, under det att exekutionsbiträdena tillerkänts befogenhet att beträffande sådana restantieposter, som utmätningsmannen givit dem uppdrag att indriva, även verkställa utmätning, måste detta förhållande antagas ha haft sin grund däri, att handhavandet av det förra förfarandet i motsats till det senare ansetts icke lämpligen böra anförtros exekutionsbiträdena. En sådan uppfattning torde också ha skäl för sig. Att utmätning sker för indrivning av utskylder torde jämförelsevis sällan inträffa och exekutionsbiträdenas befogenhet härutinnan inskränker sig till att taga lös egendom i mät; den vidare handläggningen av ärendet ankommer å utmätningsmannen. Införselinstitutet har däremot synnerligen vidsträckt användning i indrivningsverksamheten, och förordnande om införsel innebär ofta ett vittgående och långvarigt ingrepp i vederbörandes ekonomiska förhållanden. Fastställandet av det belopp, som vid varje avlöningstillfälle skall innehållas, samt det minimibelopp, som skall förbehållas löntagaren, kan tydligen innefatta en mycket grannliga prövning av stor vikt för den enskilde. Av största vikt synes dessutom vara, att enhetliga grunder för dessa beslut i görligaste mån tillämpas. Detta skulle svårligen kunna ske, om i ett och samma samhälle, kanske hos en och samme arbetsgivare, olika exekutionsbiträden hade att självständigt förordna om införsel för skatt. Måhända kan också antagas, att ett ordentligt fullgörande av skyldigheterna från arbetsgivarnas sida snarare kan förväntas, därest införselförfarandet handhaves av tjänstemän med större auktoritet än exekutionsbiträdena.

Det hittills tillämpade förfaringssättet i fråga om meddelande av beslut om införsel för skatt synes sålunda utskottet böra bibehållas. Samma uppfattning har tydligen hysts av Kungl. Maj:t, då — såsom ovan utvecklats — ny, restindrivningsförfattning jämte andra författningar på detta område nyligen utfärdats utan att i förevarande avseende någon ändring ägt rum, ehuru fråga därom varit väckt. Den i motionerna berörda frågan om utvidgning av exekutionsbiträdenas rätt till andel i indrivningsprovisionen — en fråga vars lösning tydligen är i viss mån beroende av frågan om lönerreglering för landsfiskalerna — kommer, såsom framgår av redogörelsen här ovan, i annat sammanhang under innevarande års riksdags prövning.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 februari 1932.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Klefbeck*, *Larson* i Lerdala, *Svenson* i Eskhult, *Bissmark*, *Norling**, *Öhman** och *Forssell**;

från andra kammaren: herrar *Björkman**, *Lindqvist* i Halmstad, *Nilsson* i Antnäs, *Lindley*, *Olsson* i Rimforsa, *Hedlund* i Östersund, *Christenson* och *Jonsson* i Risinge.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.